

BAJAI HONPOLGÁR

FÜGGETLEN VÁROS- ÉS KÖRNYEZETVÉDŐ LAP

I. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

ÁRA 9,50 Ft

1990. MÁRCIUS

BIZAKODUNK

A Bajai Honpolgár csak egy módon maradhat fenn: ha megszerzi és megőrzi az olvasók rokonszenvét, s maga mellé tudja állítani a városunkat és a környezetet szerető és védő olvasókat, de a különböző szervezeteket, vállalatokat, intézményeket is. A következőkben tájékoztatást adunk — közösen a kiadóval, Csiba Gyula OÁMK igazgatóval — néhány lapunkkal kapcsolatos kérdéssről.

Lapunk fő célja, hogy a város- és környezetvédelem érdekeit szolgálja, az ezzel összefüggő információkat közlétegye. A pártpolitikai csatározásoktól távol tartjuk magunkat. (Jelen számunkban mellékletet terveztünk e témakörben, ettől azonban a szerkesztőbizottság egységesen elállt.) Általános magatartási szabályként a szerkesztőbizottság elfogadta, hogy csak hiteles, korrekt, mérték- és érték-tartó információkat közlünk. Nemes ügyekért emelünk szót, egyes személyek lejáratásával nem foglalkozunk, de érdemtelenekeket piedesztálra sem állítunk. Tudatosan törekedünk arra, hogy olyan munkatársakat nyerjünk meg, akik a jelképes honorárium ellenére szívvel-lélekkel a szerkesztőbizottság célkitűzései mellett állnak.

Lapunkat az Ortutay Általános Művelődési Központ közművelődési intézménye gondozza, Nemes Gábor vezetésével. Az intézmény költségvetésében nem szerepel, de nem is szándékozunk egyetlen fillért sem a kiadásra költeni. Felmerül a kérdés, hogy miből él meg a lap.

Leszögezzük, hogy sem a kiadó, sem a városi tanács terheit nem növeljük, hiszen az utóbbinak a saját, városi újság kiadása is tetemes költséget jelent. Pillanatnyilag szerény számú támogatónk van. Az ő segítségével, továbbá reklámokból, hirdetések-ből tartjuk fenn magunkat. (Tudjuk, hogy ezek nem tartoznak profilunkba, kényszerűségből felváltottuk.)

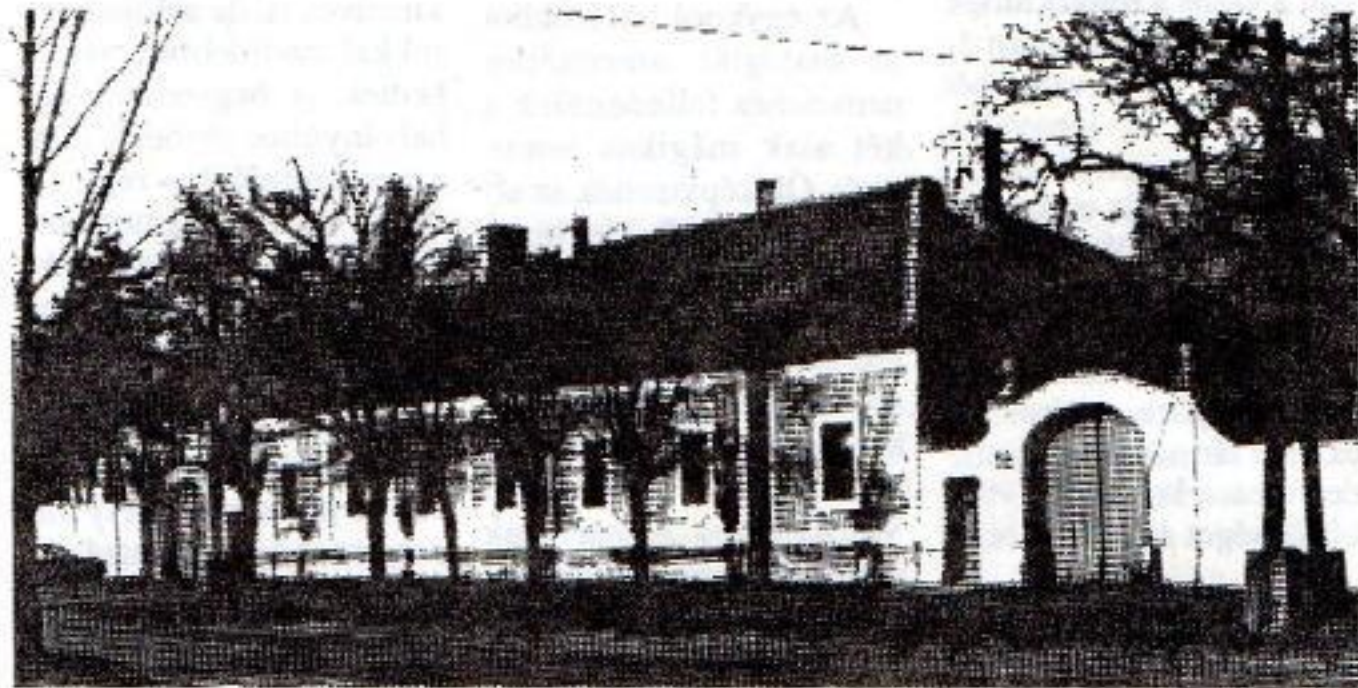
Ez okozta a jelenlegi formátum-változtatást, mely 30 ezer forintos megtakarítást jelent. Fontosnak tartjuk ezt, mert az idén semmiképpen sem szeretnénk növelni a lap árát.

A gondok mellett azért vannak örömeink is: a februári 2 ezer példány mind egy szálig elkelt, sőt sokan még most is keresik a lapot. Ezért jelen számunkat 3 ezer példányban adjuk ki. Munkatársaink ügy-szeretete példamutató.

Nagyon bízunk abban — a megbeszélések is ezt a hitet erősítik meg —, hogy mellénk állnak a városért és környezetéért felelősséget érző intézmények, vállalatok. Kérjük segítségüket, hiszen ebben látjuk a lap fennmaradásának legfőbb biztosítékát. Pályázatot nyújtottunk be a Soros Alapítvány és a megyei tanács támogatásának elnyerésére. Reméljük, nem eredménytelenül.

Számítunk olvasóink őszinte kritikájára, hogy lapunk minél jobban szolgálhassa célját, a város és környékének védelmét.

Gál Zoltán
felelős szerkesztő

Régi lakóház a Kölcsey utcában

A TARTALOMBÓL

Bajai farsang
(2.)

JOGTALAN
TILALOM (3.)

Népszámláló
voltam (6.)

HAGYJUK A
GEMENCET!
(7.)

Március
idusán (8-9.)

KERTÉSZETRŐL
(10.)

Horgász hírek
(13.)

RÁGALMAZÁS?
(13.)

VILÁGKIÁLLÍTÁS

Akik átgondolják, mit jelent a hazának, és ezen belül mit jelenthetne Bajának a világkiállítás, könnyen beláthatják: hatalmas fejlődés lehetőségét. Bebizonyítását a magyar nép tehetségének és életrevalóságának. Tehát nem szabad vitatkozni azon, hogy kell vagy nem kell. Fölldendítené városunk sport- és kulturális életét. A vállalatok és a kisvállalkozók bekapcsolódásának lehetőségét Európa gazdasági vérkeringésébe. Baja idegenforgalmának hihetetlen távlatokat tárhatna föl. De nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy erre föl kell készülni. Az az öt év nem sok, nagyon ki kell használni az időt és a lehetőségeket. Egy ilyen nagyszabású rendezvény elnyerését a város nagyszerű természeti adottságai teszik reményteljessé. Ebből következik: Baja természeti adottságait figyelembe véve, minden polgár kötelessége vigyázni kincseinkre. **Kötelessége!** Az emberi értelem, műveltség, erkölcsi érzék egyik fokmérője, talán a legnagyobb, a természet szeretete és védelme. Ennek ellenkezője bűn, a szó igazi értelmében.

Azt is könnyű belátni: a fa létezésünk egyik alapfeltétele. Oxigén nélkül nincs élet. Minden ember a maga posztján felelős, nem háríthatja el senki. Minden egyes fa kivágása vagy megcsonkítása a bioszféra pusztítását jelenti. Tehát bűn az élet ellen.

Allergiát (szénanátha, asztma) egyes növények virágpóra okoz. Magyarországon kiemelkedően vezet a parlagnő (Ambrosia elatior), népi nevén vadkender. Életeréhez viszonyítva hatalmas területekre eljut a fertőzése. Minden fa kivágása, megcsonkítása a virágpór szél általi terjedését segíti.

A lakott területek gyomirtó vegyszerezése semmit sem old meg. Mennyivel szebb a barnára égett fű, mint a zöld? Haszna nincsen, csak kára. (Növényélettani magyarázatra itt nincs hely.) Meg kell elégednünk itt azzal a furcsa paradoxonnal, hogy lakott területen a gyomok előretörését segíti. Fölmérhetetlen károkat okoz az emberi szervezetben, főleg a gyerekekében. Elősegíti a légúti megbetegedéseket, a meglévőket fokozza.

Bartos Endre

A BAJAI FARSANG

Míg a mobácsi busójárásnak évente csak ezer nézője van, a bajai farsangoláról már alig esik szó. Pedig századunk elején még nagyszámú felvonásokat rendeztek, hangos volt a város a maszkáktól. A szereplők elsősorban az alsóvárosi bunyevácokból kerültek ki. A leggyakrabban jelmez a nemek közötti ruhaszere volt, ezenkívül fehér ruhába öltözött boszorkányok csoportja és a "tűzoltózekar" vándorta a nézők. Ez utóbbi társulatok járta a várost és étkelen lármát csapva minden utcakeresztmetszén a közönséget az esti félra.

A maszkák fő alakja azonban a **medve** és a **diadák** vpl., az óv két jelképe. Míg a medve hasravnagóvá jelezte a tél elmúlását, a diadákat a fiatalok zavarta ki. Mindkét alak fején zabos tarisznya volt, két sarka fölneknek elkövte, a medvének szőrével kifelé fordított bunda, de rekán lán, aminek másik végét egy szerencsén medvetelncolatló fogta. A med-

ve kezében rosta, melybe adományokat gyűjtött. A diadák (a szó őreget jelent) a hátára, a kabát alá szakajtot erőltetett, meri kérsője, a botos, időnként nagyokat házott rá.

A egykorú leírásokból az analógiák ismeretében nem nehéz felfedeznünk a két alak magikus jelentését. Ők képviselték az elmúlt esztendő, de bizonyos cselekményeik természetesség-variálók is voltak. Erről ugyan leírások nincsenek, de az egykori szemtanúk elbeszéléseiből ismerjük.

Valószínűleg éppen ezek indították a rendőrséget arra, hogy az 1930-as években a helyi újságokban megjelentessék a maszkajárás szabályozását. Tilos volt többek között az "oly ruházatban való megjelenés és oly dalok éneklése, melyek a közszeméret, vallásos érzület és általában a jóízűt sértik. (Pl. medvetelncolatlás, trikós úszóruhában való öltözés, lekívárral bekent arc, stb...)

A háború alatti és közvetlen utáni évek nem kedveztek az ilyen mulatságoknak, csak 1955-től kezdődött kisebb maszkás csoportok megjelenése farsang kedjén. Megjelentek a medvék is, de elődjektől sokkal szelídebben viselkedtek. A hagyomány elhalványulása érhető, hisz a mai szereplők a régi, az egész várost megmozgató maszkajárásoknak már nem voltak szemtanúi, s inkább a külföldi karneváltak utánzóinak.

A farsangi mulatságokhoz tartozik a bunyevácok velkó preloja is, mely ma nagyszámú mulatságot jelent, eredete azonban sokkal szelídebb családi mulatságban gyökerezik, a fánok. A nő munkának hajdan fontos része volt a ruházkodáshoz szükséges fonál előállításra, így a fonó komoly munkaköze volt, de lehetőséget adott a szórakozásra is. Ennek további fejlődési foka volt az vigalom, amit a család rendezett férjhezadott lányai részére. úgy mondták,

hogy kevesebb hozományjal is beéri, de "megköveteli, hogy tölje a karácsonyi és húsvéti kalácsot, valamint az évenkénti prelót meg ne tagadják". A múlt század végén még e fonások is szerepe volt, ebből után fonogattak, tréffalkortak. Századunk elején már fonás nélküli mulatság követte az ebédet. A prelóból a menyecskeknél kendőt vagy más ajándékot kellett hazavinnie. Ebből alakult ki a velkó prelo, vagy velkó bunjevacko prelo, amelyet már kocsimárral rendeztek meg és közösségi mulatság lett. Fűfélkor egyórás szünetet tartottak, akkor fogyasztották el a borjuprikáist és a fánok. A velkó prelo a bajkörtmelyi bunyevácoknak ma is előhagyomány, jó alkalm a régi táncok, dalok felelevenítésének, megőrzésének.

Már az asszonyfarsang német- és szláv nyelvterületen Európa szerte ismert, nálunk a bunyevácok rendezték meg rekena néven. Az egész évi szakadatan

munka között ez volt az egyetlen alkalom, amikor a nők egymás között szabadon szórakozhattak, mulathattak. A rekena eredetileg házkalmi, fonóban, később a kocsimárral rendezték meg. Ilyenkora a férfiak vállalták az otthoni munkát, a gyerekek az állatok gondozását is. A mulatságon ugyanis - a zónészek kivételével - férfiak nem vehettek részt. Az éneklés és tánc mellett tréffák ekvív, halottsfraist és egyéb játékok is rendeztek. Ha férfierember merészkedett volna be, az levetkőzve lökték ki az utcára. Szenistváni asszonyok máig emlegetik, hogy a háború előtt egy fiatal csendőr - parancsnoka figyelemzetezése ellenére - bement a férfierember, az asszonyok rárontottak, meztelenre vetkőztették. Hiába ment panaszra főnökéhez, az csak nevetett: figyelemzeteztem, úgy kellett!

Solyms Edé

A Flórián szobor útja

A PÉK HÁZÁTÓL A MÚZEUMIG

Érdekes műtárggyal gyarapodott a Túr István Múzeum gyűjteménye. Márton László, a néhai Márton János pékmeister fia, felajánlotta a szülei Dankó Gábor utcai házárt évtizedeken keresztül díszított-oltalmazó Flórián szobrocskát.

Apánk gyermekkorában, amikor még az ilyen dolgok természetesen hatotak, megkülönböztetett tisztelettel öveztek városunkban Flóriánt, kinek kultuszát a mintegy két évszázada érkeztet német telepek honosították meg: alakját megmintázták, kihelyezték a házak fölkeibe, közbenjárását kérték hajlékuk tűzfőlt és villámólt való oltalmazására.

Ha a Flórián-tisztelet okait keressük a népi emlékezetben és az irodalomban, azt tapasztalhatjuk, hogy Flórián ezt kitarló hitével, hite miatt mártírhalálával érdemelte ki. Hiivilágának erejéről annyit, hogy a legenda szerint még ifjúkorában kérő limjával képes volt megmenteni egy tűzfőlt álló házat a lángok pusztításától. Az

életéről szóló, meglehetősen kevés információ szerint a római birodalom tisztviselője volt Noricum — a mai Felső-Ausztria — területén Diocletianus császár alatt, amikor az uralkodó ideológiával szemben a keresztény közösségekhez tartozónak valvva magát, megtagadta a császár istenkénti tiszteletét és a római isteneknek való áldozást. Hitbeli bátorságáért életével fizetett, hiszen éppen Diocletianus alatt vett új és lángoló iramat a keresztényviláddések sora, uralkodói idejét pontosan e miatt a mártírok érájának is nevezik. Flórián 304. május 4-én egy malomkőhöz kötözve az Enns folyóba vetetett, ismét a súlyos teher ellenére is a víz Linz környékén a partra sodorta, ahol a közepkorban sírja fölé kolostort építettek, Flórián pedig kinevezetett egész Felső-Ausztria védőszentjévé. Osztrák, német és lengyel körökben kultusza ma is virágzik, a tisztelet tiszteletkét. A tűzfőlt való kapcsolódása miatt azonban a sűrű-

zők, fazekasok, kovácsok, pékek, kéményseprők céhei is patrónusuknak tartották.

Flórián a katolikus egyház szentjei közt tartozik, akiket "üzemzény segítő szent"nek neveztek el ama közös jellemzőjükről, hogy mártírhaláluk előtt azt a kegyet kérték és kapták Istentől, hogy közbenjáróként segíthessék a hozzájuk fohászukodókat. Az egyházi év egyébként május 4-én tartja ünnepeit hazánkban is és a már említett országokban is.

Visszatérve a mi kis szobrocskánkhoz, alapjában leszögezhetjük, hogy kildetését teljesítette, az egykori pékházat tűzfőlt-virtólt-villámcsapástól megvédte. Márton János keszmenccének lángja rég kihűnt, az öreg mester is más világba költözött. A ház még mindig áll, oromfalán a tűzfőltével. A kis gipszszobor útja pedig a múzeumba vezetett.

A FŐTÉR—160 ÉVVEL EZELŐTT

—Milyen legyen a Béke tér? Készüljen a tervek, folynak a viták. —De milyen volt régen? Érdemes fellapozni a Tudományos Gyűjtemény 1831-es évfolyamát, melyben Mindszenty Antal "Egy fordulás az Alföldön" c. útleírásában szemléletesen beszámol városunk életéről, s többek közt ítéserőfő is. A komáromi szülésétű

Mindszenty előbb apja nyomdokait követte bortereszkedő lett, de jobban érdekeltek a könyvek, mint a borárak, ezért megyei szolgálatot vállalt, táblabíró lett, s a komáromi kaszinó könyvtárosa. Feltehető, hogy vidékünket még bortereszkedő korában ismerte meg, s többször járt Baján is. Leírását érdemes lenne szó szerint közölni, de régies stílusú és helyesírása miatt sokak számára nehezen érthető. Lássuk tehát, milyen volt a tér 160 évvel ezelőtt.

A piac a város középtáján, annak nyugati oldalán a Sugovica parton terül el, egy négyszegűes tér. Keleten az uradalmi kastély és kertjének oldalába épített kalmárboltok, délről a városháza, annak majorja és a jegyzőak, északon apró házak, mindegyikben kucpeblit, határolják. A negyedik oldalán, a Sugovica magas partja, szabad. Ot-hat évvel korábban a tér egy részét kikövezték, mégis akkora a sár, hogy aki lába alatt nem érzi a követ, nem is hinné, hogy ki van rakva. Ennek az az oka, hogy a gabonát áruló falusi kocskák itt állnak, éjszakáznak. A Sugovica éppen itt kanyarodik a város alá, tele van hajókkal, halászbárkákkal, dereglyékkel, ladikokkal és egy fatörzsből vágott csónakokkal, érkező, rakodó és induló terhes vagy üres hajókkal. A Sugovicán túl ligetes szigetek, tővölabb a Duna, erdős partjai felett távoli hegyek látszanak, "mind ezek össze véve gyönyörűség és egész, s kies kilátás formáinak". Holdvilágnál még szebb a kilátás, mikor a halászkocsi, favágók tüzei raknak, vagy tavasszal, apadáskor a szigetet keresztül-kasul

hasogató erek "csereklény" éjjel meggyújtják. A piac közepén van a Szt Háromság, egy magas kőoszlop, és egy "kankalékos kút".

Az uradalmi kastély, a mai városháza akkor még eredeti állapotában állott, homlokzata leginkább a mai Béke tér 11. (Iparcikk Áruház) házra hasonlított. Egyemeletes épület, négy-

árúsjája, mindég törme van jóféle borokkal. Nevezetes hordói is vannak, nevük a fenekükre van vésvé. A Szt Háromság nevű 120 akós, a Boldogasszony fogantatása 61 akós, a Szt Rókus, Szt Miklós, Szt Antal, Szt Péter és Pál, Ádám és Éva nevű hordók 60 akósak. Ezekon kívül van még egy Bachus nevű hordó is.

nyok ülnek, mindenféle főzött ételeket, főleg halne-műket és szárított nyers halat kínálnak, s a vevők helyben el is fogyasztják. Ez a látvány az ilyenhez nem szokott idegenben undorított. A parton állt még egy cincár fa sátor is. (A cincár kereskedők jelenten ebben az időben.) A Duna felőli oldalon bolit for-

pényeket süt. De nem csak a vendégek számára készül az étel. Sok szegény gyakran kénytelen főzött étel nélkül maradni, mert a munka mellett nincs ideje főzni, vagy a fa többé kerülne, mint csekélyke étel. Ezért otthon fazékba rakják a főzivalót, elhosszák ide, s legfeljebb három krajcártért a cincár megfőzi, még

A Szentháromság tér a századfordulón (Gyulavári József gyűjteményéből)

szegetlű, közepén udvar, hátsó része gabonarakár. A földszinten az uradalmi irodák, némany tisztnek a lakása és a konyha található, az emeleti szep szobákban az uradalmat régről bérli szentgyörgyi Horváth Nep. János cs. kir. kamarás lakik. A kapu felett szép balkon van.

A városháza a mai Bajai Áruház előtt, a Deák F. u. vonalában terül el, udvarával, istállójával, melléképületeivel és a jegyzőlakással egész a partig elhúzódott. Az 1840-es tívfűzés után már nem építelték újjá. Földszintes épület, közepén a kapu, balra néhány üres szoba, sarokban a tanácssterem, mellette a levéltár, pénztár, jobbra a hivatali helyiségek, tisztviselői, pandúrok helyiségei. A városháza alatt nagy pince, s minthogy kocsmában a maga borát

A mai MABÍ palota helyén állott a Fehér Hajó vendégfogadó. Földszintes épület, egy ivóval és három vendégszobával. A győri gabonakereskedők és "a Pesti vásárookra ezen felé onnét hajókkal alá járt, borral és portékákkal idekereskedő alföldi Ráczok ide szoktak szállani".

Hetivásár alkalmával a kastély Deák F. utcai oldalán zöldeségeket árusítanak. A tér felőli oldalon szép gyümölcsöket, penényeket és egyéb süteményeket lát az ember, majd szalmát, disznóhússokat, kenyér-árulókat talál, kiknek hátmögött van a palinkás bolt. A tér északi oldalán végig cincárboltok vannak, melyekbe szurkot, kátrányt, asztalos és bogárn munkákat, lapátokat, szalmot, hajat, meszet, stb. árúlnak, a boltok előtt két sorban pedig rác asszonyok és lá-

mál, ahol bocskort, baranyai fakulacsot, deszkaládát, lapított, szótárisznyát, korbcácsot, nadrérszjakat árúlnak, a bolt eleje pedig egy sátor, mely alatt padok és asztalok vannak, mellettük rácok plinkát isznak és a cincár által főzött ételeket fogyasztják. A cincár legénye vagy birkákat nyúz, melyek a sátor elejére véresen kiakaszva bevőre várnak, vagy a lenyúzott börtököt a vendégek feje feletti gerendára teregeti száradni. A sátor hátulja egyetlen nagy kemeence, amit az alatta lévő katlan állandóan tüzesen tart. Maga a cincár a kemeence vasajtaja előtt kucpeblit, a kőcsételeket kiszedi, újakat tesz be. Délőlőt apró csuprakban, tepeszikben mindenféle pesenyéket, halak s más étel főnek, délután, egész este konyereket, kalácsokat, le-

a szükséges sőt, fűszert is pótolja. "Az én ítéletem szerént más városokban sem ártana ilyen intézeteket állítani fel a szegénység számára." — jegyzi Mindszenty Antal, kiégesztve azzal, hogy magyar parasztot sohasem látott enni-inni a cincár sátorban, csak rácokat.

Innét balra van a halpiac, ahol a legszebb halakat lehet mindég találni.

A tér többi részét a gabonát áruló falusi szzekerek foglalják el. De ez már egy másik történet, most bőcsözünk el a nyúzsóg, szibongó, sok nyelvű bajai piactól, a város főterétől, mely ha sáros is volt, néha guszustalan is volt, de Bajai jólétének egyik forrása volt.

MÜNCHENI LEVÉL

Tisztelt Szerkesztőség!

Köszönettel vettem a Bajai Honpolgár próbaszámát. Elolvastam a szerb temetőről közölt cikket, észrevettem, hogy annak bevezető sorai idézetek az én "Zur Entstehungsgeschichte der deutschen Pfarrei und Pfarrkirche von Baja" című könyvemből.

Ezzel kapcsolatban egyben rájöttem, hogy munkám e része bizonyos kiegészítésre szorul, mert az említett katonavárosi szerb temetőn kívül még a Hunyadi János utcában is volt egy "Ratzischer Freyhof" (szerb temető), miként azt a "Hausbesitzer der Stadt Baja um 1803" és a "Die deutschen Gassenamen der Stadt Baja" című munkámban is megírtam. E temető szintén már a József császár idejében (1782-85) kiadott térképen is fel van tüntetve. Annak idején a város még a Szeremei utcáig (ma Dimitrov utca) terjedt, az attól délre eső része, így a Hunyadi János (németül Windgasse) utca is csak később épült ki.

Ez a 18. század első felében létesített temető 1853-ban számoltattott fel. Az erre vonatkozó rendelkezés az 1853. évi december hó 2-án kelt városi tanácsjegyzőkönyv 58. oldalán található, mely következőképpen hangzik:

"A Polgármester (Szevics Döme) azon hivatalos jelentése folytán, minél fogva az ügyvezetett Szerb homoki temető megszüntetik és záratása szükségesnek.

A kérdéses temetőbeni temetkezés jövőre névbe megszüntetni és elzárati rendeltetvén, e körülmenyről, valamint az illető plébános úr, úgy a kapitányi hivatal a politikális rend fenntartása tekintetéből értesítési határozattal."

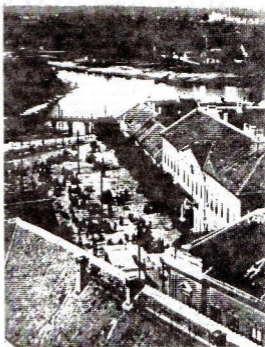
Mint ahogy megrendült egészségi állapotom miatt többé már nem írhatok tudományos munkát, levéltári anyagom egy részét egy tilingeni inéznek, a többi pedig a bajai Tóth István Múzeumnak adtam át, ahol Flach-gyűjtemény név alatt van elhelyezve.

Üdvözlettel:

Dr. Flach Pál

A szerkesztőség válasza:

Bajáról szóló újságot lehetetlen úgy szerkeszteni, hogy lépten nyomon ne találkozzunk annak széleskörűségével, miszerint Flach Pál valamelyik könyvére hivatkozunk. Köszöjünk észrevételeit, és levelének más helyén kinyitvánított jó véleményét lapunkról. Kérjük, értékes adataival a jövőben is segítse a szerkesztőség munkáját!

FÁK A BÉKE TÉREN

Új arca van a Béke térnak. Az északi és a déli oldalon a járdaburkolatban még tavaly tavasszal kiadott és visszatemetett gödrök rejtélye végre mindenki számára megoldódott: fák kerültek bele. (A vélemények, melyek eljutottak hozzám a települési kapcsolatban, igen vegyesek voltak. A lelkes éljenzőkötől az elégedetlenül ronszalagok mindenfelől akadtak közöttük.) A jókat megköszönöm, a bírálókat érdemük szerint helyükre téve rendezem el magamban. Ami mégis frásra képzett, az a sok kérdés, amit válasz nélkül hagyni nem szabad.

Leggyakrabban azt kérdezik, milyen fafajt ültettünk a térre?

Gömbökör. Ez a koronaalakjárt becses díszfa a virágos kőrös gömbformájú fajtája, mely az alapjai erőnyei, a szárazság- és viszonylag jó vörösrüsti tetézi a szabályos koronaalakkal.

— Miért válik el a korona látóhatón a törzstől?

— Szabályos koronaalakokat (leggyakrabban a a gömb és csingorok) vegetatív úton, koronából-olással szaporítják, ezért látszik erősen a forradás helye a törzs és a korona közötti részen.

— Miért nem telepítettük el a fákat a gödrök előkészítése után tavasszal?

Bizonyára emlékeznek rá, hogy 1989-ben korán tavaszodott, a meleg tartósan megmaradt, a növények hajásának indultak. Ez az időjárás a szabvány faiskolai anyagok telepítését is kockáztatás teszi, korosabb anyag ültetésére pedig teljesen alkalmatlan. Átmenetileg új funkcióit kellett találnunk, felöltöttük és egyenyrí várral gátlattuk be az ültetőgödröket.

Idős fákat csak teljes nyugalmi állapotban és fagyos földalddal szabad telepíteni, hogy az biztonsággal egyben maradjon a gyökörök körül. A telepítést célszerű olyan napon végezni, mikor napközben fagymentes az idő. Így nyugodtan elvégezhető a beöntés, a talaj kellőképpen tömörödhet a földalddához. Kedvező időjárással a december szolgált.

— Mi célt szolgálnak azok a sárga csövek, amelyek kiállnak a földből?

— Perforált öntözőcsövek, melyekkel biztosítani tudjuk a fák rendszeres, nagy vízáradatokkal történő öntözését. Az erdés és megmaradás fontos feltétele a víz,

melyet nemcsak öntözésnél, hanem a növények párolgatásának csökkentésénél is elő lehet segíteni. Ezt szolgálja egyrészt a korona visszametszése, mely a növény erögenszánya miatt is fontos, hiszen a gyökérzet tömege is erősen csökken az ültetéptésnél. Az időjárás függvényében szükség lehet egyéb praktikákra is, hogy a párolgatás minél kisebb legyen. Cél-szerű fellocni a törzset, mert ha ezt nedvesen tartjuk, energiát spórolunk meg a növénynek. Forró nyáron az is előfordulhat, hogy a lombfelület ríktárfással tovább kell fogyasztanunk, vagy a koronát mesterségesen párasítani kell.

— Honnan hoztuk a fákat?

— Ilyen méretű és kori faanyagot a faiskolák nem árútanak, hisz gazdaságatlan lenne ilyen sokáig nevelni a növényt. A Pécsi Kertészeti és Parképítő Vállalat Faiskolájának egy rég felhagyott, műveletlen táblájában maradt meg az a 70-80 db fa, melyekből a térre kerülő 36-ot kiválasztottuk.

— Mennyibe kerültek a fák?

— Darabonkénti 4200 Ft-tal tulajdonképpen csak a kitermelés, dongatás, rakodás költségeit fizettük meg a faiskolának, nem a fa értékét. A telepítés költségei, a gépek jóval többé kerültek a fák áránál.

— Az egyik legvitatottabb kérdés, hogy a Béke tér a jól megválasztott hely-e a faültetésre?

— Sokan a tér hangulata és jellege megromlásának tartják, állítván, hogy itt sohasem voltak fák. Korabeli fotó bizonyítja, hogy igen van hagyományja és létjogosultsága a fasoroknak. A különbség csak annyi, hogy korábban — az akkor divatos fafajt — a gömbököröket ültették. A termet és a koronaaalak megmaradt, csak előnyösebb tulajdonságai miatt választottuk most a gömbökörre. Néhány év elteltével újra hozzüköndnek a tér hangulatához a fasorok. Talán a kételkedőket is meggyőzi majd, ha árnyékos járdán sétálhatnak.

A városi zöldfelületeknek és fasoroknak a növényzet kondícionáló és egyéb környezetvédelmi szempontból fontos hatásain felül igen jelentős szerepe van a városépítésben. Kiemeli és hangsúlyozza a város jellegét és hangulatát, barátságosabbá, színesebbé teszi épített környezetünket. Baja város adottságai folytán alkalmas arra, hogy változatos, gazdag, délies jellegű növénytelepítéssel tegyük érdekesebbé.

Homonnyai Ildikó

NÉPSZÁMLÁLÓ VOLTAM

ARCKÉPCSARNOK

Az Elnöki Tanács rendelete értelmében az idén 13. alkalommal került sor népszámlálásra 1870 óta. A tízvenket megtagadt és a II. világháború óta az 5. népszámlálás gyakorlati tapasztalatairól mint részletes szeretnék egyet-mást közreadni.

A városi tanács feladatát kapta, hogy szervezze meg a technikai feltételeket, az anyagi forrást a költségvetés biztosította.

A városban több, mint száz számlálóbiztos — kellő felkészítés és felkészülés után — kezdte meg az éven elején a munkát, ami egy hónapig tartott. A vegyes összetételű és lelkiismeretű társaság annak rendje-módja szerint róta az utcákat. Kit előszörre, kit többszöri felkeresés után sikerült "megszámolni".

Amikor nekivágtam a saját magam választotta fizetésiekészítő gyalogkakukkolásnak, még reménykedtem a KSH szavahatóságában, mely a tájékoztatón azzal ígért meg bennünket, hogy ha a kerületekre felosztott létszámot megcsináljuk, akkor 3500—4000 forint tti markantum.

Igaz, azt is tudtuk, hogy egy főért 4 Ft-ot, ha "representatív" körzetről van szó, akkor 6 Ft-ot fizetnek fejenként. Amikor megkaptam a KSH által összeállított listát, amin szerepelt az utca, házszám, illetve lakásszám, valamint a megkeresendő személyek neve, gondoltam, hogy ez nagy segítség.

Leellenőriztem a saját lakásomban lakó személyek számát — ez volt az én körzetem —, elcsúszdottam.

Megszaporodtunk! A harmadik szomszédomban feleségem lakik papírral! Nézem az ismerősök nevét,ők is többen, vagy kevesebben vannak, mint a valóságban. Sőt! Van tíres lakás is! (Papírral!) A szomszédomban fia a másik szomszédnál, a lányja az anyósánál a feleségével, ő maga pedig egyedül lakik a lakásában. Talán elváltak? Lehet, de naponta találkozom velük és a gyerekekkel — egy autóból mennek-jönnék. Valami nem stimmel! Majd kiderül a vallatásnál. A négy oldalas kérdőív kitöltésénél be kell vallani, hogy ki lakja valójában a lakást, és még a 21 kérdésfőcsoporthoz tartozó 165 alkérdést is meg kell válaszolni.

Kínos kérdések. Hány negyzt méteres lakásomban, hány szobám és mikor festettük? Hogyan jutottam a lakáshoz és megfelelőnek tartom-e a komfortját? Száraz és világos, vagy csak sötétlyuknak tekinthető, jobb híján vagyok kénytelen lenni élni? (Remélem, hogy a szolgáltatott adatok, melyek helyenként elkeserítő állapottal tükröznek, megértő és segíteni akaró emberek birtokába kerülnek!) Az összesítés eredménye pedig programként kerül az új kormány elé.)

Amikor befejeztük a lakáskérdőív kitöltését, fellelgezt az állampolgár. Készen vagyunk. Még nem! Most jön a személyi-kérdőív kitöltése. Mindenkiről négyoldalas, 42 főcsoportozó tartozó, mintegy 200 lehetséges válasz. Ez már nehezebb ügy. A személyi adatokon kívüli kérdések személyeskedő voltak szinte mindenki kifogásolta. Olyan kérdésekre is kellett válaszolni, hogy szüle-

tésekor édesanyja lakhelye. Főfoglalkozása mellett folytatott-e kiegészítő kereset tevékenységet? Van-e testi, értelmi vagy érzelmi szerzői jogviták, egyúttal él-e házastársával? Ha nem, van-e élet-társ, sít.

Nem szívesen, de válaszoltak minden kérdésemre. A meggyezés szinte minden lakásban: — Arról volt szó, hogy népszámlálás lesz, és nem vallatás, illetve az emberek személyes dolgainak a kitergetése. — Mégis jó véleményem van az állampolgárok hozzáállásáról. Kéves kivétellel mindenki az igazságot "vallotta". Amiben néha kételkedem, az az iskolai végzettség, továbbá a lakások, szobák alapterülete, valamint a nemzetiségi hovatartozás.

A kérdőívek szerkesztőinek azt üzenem, hogy a szociális helyzet felméréséhez ez túl kevés, mivel jövedelméről szó sincs benne. És túl sok az olyan kérdés, amire nem lett volna szabad rákérdezni, mely irritálta az embereket.

A KSH által összeállított segédanyag láttán felmerül a kérdés, hogy szükség van-e a munkájukra. A lakásbejelentő lapok alapján naprakész információkat várt el az összeír. Nem azt kapta. Hangsúlyozom, nem a tanács a hibás! A pontosítás elkezdődött, megyénkörüli előreláthatólag április közepén várhatunk tájékoztatást. A munkák becsületesen elvégeztem, a gyűjtőleveket kitöltöttem, a kérdőíveket határidőre leadtam. Összesen 1847 Ft végkielégítést kaptam. A nevemre kiállított igazolványt is leadtam. VÉGLEG.

Harcos István

Bánáti Tibor

- Csak nem a Bajai Honpolgárra vár ?

Sajnos nem! A bajai honpolgár még nem bírja el a

Bajai Honpolgár postai terjesztésének költségét...

IDEGENLÉGIÓSOK ELŐNYBEN

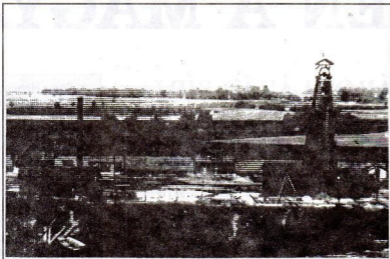
A Városvédő Egyesület nevében februárban megkerestem a város tervezői névjegyzékében szereplő építészeket. Felkértém a tervezőket, hogy támogassák egyesületünket egy építész szakcsoporttal. A megjelenetek, mind a kilencen, a rossz időjárásra fogtak a nagyfokú érdeklődésért. Rövid beszélgetésünk után dr. Sárközi István tájékoztatója egészítette ki. A helyi önkormányzatra való felkészülés és abban való szerelési fontosságát emelte ki az előadó. Sárközi úr és én a szakmai csak csodálóként, nem pedig értőként támogattuk jelenlétünket.

Most azokhoz szölok, akik még nem vették el a hittüket teljesen. Kérem, akarjanak véleményüket mondani! Elmúlóban van az az idő, mikor hiába volt az építő kritika. Ne nűződjának vissza a bajai tervezők az iteni feladatokról!

Miért kell minden tervezőnek felépítetnek az ország más részében élő építészeket szembe? Csak ók tudják, hogy Bajára mi kell? Az 1991-ben áttervezésre kerülő rendezési tervet vajon hők készíttük? Javaslom, azok tervezzék, akik ismerik a Bajait!

Biztosan van olyan építész, aki nem szerepel a tervezői névjegyzékben, őket is várjuk. Feladat van bőven. Baja város értékeiről katalógust kell készíteni. Váleményezni a városi tanács műszaki osztályán elbírálásra kerülő, a város magját érintő építészeti feladatokat.

Rosta Lajos

Fotóemlékek

Szerkesztőbizottságunk szándéka szerint minden számkban közlünk egy-egy régi képet, vagy a város történetével összefüggő fényképes dokumentumot.

Mostani képünk az a bizonyos "Angol olajkutató fúrás" ábrázolja, mely érdekes élményként él a város közemlékezésében. Ha olvasóink között bárkinek dokumentuma, vagy személyes élménye van ezzel kapcsolatban, kérjük, ossza meg velünk!

Gyulavári József

ORTODOX TEMETÉS

Nagy részvét mellett temették el február 12-én a Bokodi úti temetőben a 70 éves korában elhunyt Ápity Zs. Milosné Tadiy Zoricát. Baján már régen és ritkán hallott ószláv nyelven végezte a szertartást a ravatalozóban prota Szavrofor Szepepanovity Radován mohácsi főesperes és protonamesznik Mártíry Mirosláv espereshelyettes, ráckevei és bajai plébános, három szerb kántor közreműködésével. Majd a mohácsi főesperes búcsúztatta mai szerb nyelven a közszületben álló egykori pápa-feleséget. Ápity Milosné özvegyasszonyként előbb cukorkatzeiteinyiotti a Risztics-féle ház mellett lévő földszintes épületben, majd annak lebontása után a Béke téren trafikot. Régi bajai szerb családok számozott. Férje, Herczegszántó és Baja plébánosaként, tragikus körülmények között vesztette életét 1941-ben. Utolsó éveiben ágyhoz kötött, súlyos beteg volt.

A család mély gyászában megrendüléssel osztozott a megfoglyatkozott bajai görögkelet szerb egyházköztség. Amíg az ismerősök és barátok a végő nyugvóhelyezés kísértek, megkondult a kegyeletésért módon 1982-ben felszámolt szerb temető kápolnájának a köztemető haranglábába áthelyezett lélekharangja. A régi temető megszüntetése óta ez volt a második temetés az új köztemetőben, mely pravoszláv rítus szerint történt.

Dr. Logorjevics György

HAGYJUK A GEMENCET ! (Az érem másik oldala)

A vizek városaként Győrt szokás emlegetni. Am mi, bajaiak is jogosan mondhatnánk ugyanezt. Sőt, nekünk nemcsak vizeink, de erdeink is vannak, s nem is akármiylenek!

Igaz, Baja nem megyeszékhely, mint Győr. S ez meg is látszik rajta, sajnos. Az ide látogatók idegen gyakran megjegyzi: Milyen szép hely! Kár, hogy egy kicsit lerobbant egy kicsit elhanyagolt.

De nem kell mindenhez pénz. Ha a helybeliek megbecsülnék azt, ami van, talán már nem itt tartanánk.

Gondolok a megrongált telefonokra, a szprével összefirkált falakra, a derékbatört facsemetékre, a felgyújtott kukákra, összetört padokra és még sok mindenre a "városfalakon" belül. De most messzebb tekintek.

Hallom, a horgászok kiásták a csatabárdot: Nekünk kell minden víz! Holtág, morotva, kubikgödör és pocsolaj! Csakis a tilosban terem a nagyhall! Nosza, gyűjtsünk aláírássokat, irány a Parlament! Vége a protokoll-vadászatoknak, reszkecs, Erdőgazdaság! — így a horgászok.

Hogy is van ez? Aki az egyik parton — ahol szabad —, nem tud halat fogni, az a tilosban biztos berámmol? Alig hiszem. Az egyetlen horgász még egy intenzíven halásított üzemi vizen is hoppn marad.

De miért nem fordult meg senki fejében az, hogy az erdő a vadak,

madarak utolsó menedéke e tájon? A világhírű gemenci koronás uraknak, a szarvasbikáknak ez utal fel is út, le is út? Bár éppen érték hozták létre a tájvédelmi körzetet. (Az utolsó pár rétságok, kerescensólymok röpüljenek, amerre látogatók, mert ezután a turistáké, a horgászoké, bódéépitő-szemetelőké lesz itt minden? Éljen a demokrácia, a pluralizmus!)

A darázsólyv, a fekete sas, a törpe- és békászó sas is (s még sorolhatnám) elkölözött már e vidékről, csak ritka vendég.

A gazdaságosabb nemes nyárteleplésének gyorsuló üteme, a tölgyek, az öreg erdők fogyatkozása, az állított holtágak, lekövezett

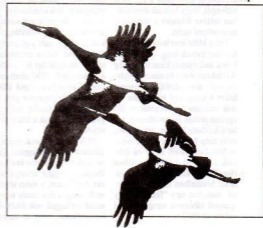
medrek, a csökkenő talajvíz szint önmagukban is elég pusztítást végeznek. A nagy tarvádsok közepén álló hagyásfák (karikátdarai a természetvédelemnek), hiába érzik a golyafészket, ha körülötte elint az erdő, oda ugyan nem költözik vissza a golyapár.

Ha ez a táj — Európa gyöngyszeme — a "civilizált" emberé lesz, akkor semmivel sem lesz különb Baja más alföldi, dunaparti kisvárosoknál.

Gyermekeinket pedig, ha fekete golyát akarunk mutatni nekik, elvihetjük a kényvtárba.

Ehhez kívánjak sok sikert, horgász sportársokat?

— szp —

ÉLJEN A MAGYAR

MÉSZÁROS LÁZÁR SÍRJA

Talán szokatlan, hogy március 15-ére emlékezve nem a márciusi újfarkról szólunk, hanem Mészáros Lázáról, az első felelős magyar kormány bajai születésű "hadügyéréről", de a megváltozott körülmények talán magyarázatul szolgálnak.

Mint ismeretes, Mészáros Lázár a szabadságharc bukása után előbb Törökországba, majd Angliába, onnantól Amerikába emigrált. Végül Svájcban akart letelepedni, de újít Angliában megszokotta egy látogatás kedvéért. Már betegen érkezett, s néhány napi szenvedés után 1858. november 16-án Ey-woodban elhunyt, 63 éves korában. Halálhíre Magyarországra is eljutott, sőt az is, hogy vendéglátója, lady Langdale Titleyben temettezte el, angol és magyar nyelvű szöveget vésetett sírjára. Ezt a történetet és a sírfeliratot azóta számtalanszor közölték, de a sírral senki sem törődött, jöszerevével azt sem tudták, hol van.

1967-ben a Kállai Éva Általános Iskola idegenvezető szakoktatóra biztatásunkra levelet írt a titley-i iskolának és polgármesternek, kérve, hogy kutassák fel temetőjünkben Mészáros Lázár sírját. Mivel válasz nem érkezett, a bajai születésű Teles Ede szobrásznak Angliában élő fiához, dr. Teles Mátéhoz fordultunk. Sűrű levelezés kezdődött. Elküldtük a sírfelirat szövegét, hogy ha csak nyomokban találna feliratot a sírkövön, azonosítani tudja.

Teles Máté leveleiből a következőket tudtuk meg. Titley (Tittle-nek kell ejteni) kicsi falu, még 300 lakosa sincs és nincs polgármestere, sem iskolája. A gyerekeket a szomszéd helységbe viszik iskolába. A kocsmáros, aki egyben postás is, emlékezett valami különös levélre, ami eltűnt, mert szép bélyegek voltak rajta. A falu Londontól ÉNY-ra fekszik a walesi határ közelében Herefordtól kb. 40 km-re. A lelkes hívatlanban tudtak egy sírről, melyben egy "francia vagy spanyol tábornok nyugszik, aki valaha itt élt".

Teles Máté fekvő sírlapot kereset, mert álló síremlék csak anglikánokat illet meg Angliában. A bejáratul balra, nem messze talált is egyet, benőve gazzal, mohával. Alig kezdett a tisztításhoz, jól olvashatóan bukkant elő a LAZÁR név. Ha sérült is, de napvilágra került a teljes felirat.

A hír hallatán a bajai városi tanács már tett eredménytelen lépéseket a hamvak hazahozatalára. Tíz évi csend után jelent meg Máté Sándor cikke a Népszabadságban (1978. június 25), mely arról szól, hogy szandáni akarják azt a temetőt, ahol Mészáros Lázár nyugszik, s a hozzártartozók elszállíthatják a hamvakat. A város azonnal megmozdult, a tanács kérte a kormány intézkedését, vállalatok, brigádok tettek felajánlásokat a hazaszállítás és a bajai ünnepélyes temetés és síremlék költségeinek biztosítására. A bevándorlási és a honvédelmi minisztérium felkérésére a külügyminisztérium megkezdte a tárgyalásokat az angol kormánnyal.

Eleinte nem is látszott semmi akadály, bár kiderült, hogy a szandálás még csak terv, s az exhumálásokra későbbi időben kerül sor. 1979 őszén kezdődtek a bonyodalmak: előbb csak az emigráns magyar szervezetek tiltakoztak, amit az angol kormány nem volt köteles figyelembe venni, de amikor Amerikából jelentkezett egy állítólagos rokon is, akkor már jogi probléma keletkezett, hisz a leszármazottság — ha oldalági is — dönthet a sír sorsáról. 1980 októberében Lord Carrington angol külügyminiszter Budapesten járt, s akkor úgy nyilatkozott, hogy a tárgyalások folynak a két kormány között.

1979 őszén e sorok írójának is alkalmá nyílt ellátogatni Titleybe. Teles Máté levele és a küldött fénykép alapján könnyű volt a sírt megtalálni, a síron lévő hervad virágcsokor, mely nemzeti színű szalaggal volt átkötve, azt bizonyította, hogy a magyarok

látogatják, s ezt a helybeliek is megerősítették. Az eredeti sírfeliratról az is kiderült, hogy a szandálás tervét elfüggesztették, s ebből már nagy viták is keletkeztek. Megtudtuk azt is, hogy a szandálás tervét elfüggesztették, de a magyar kultúratisztas feladata szemmel tartani a sír és a temető sorsát.

Hogy jelenleg mi a helyzet a sír körül, nem tudjuk. A hazahozatal ellenzőinek érve az volt, hogy Mészáros Lázár a szabadságharc küzdött, csak szabad földben nyugodhat. A hazánkban bekevert politikai változások után nyugaton is más szemmel néznék bennünket, mint tíz évvel ezelőtt, éppen ezért remélhetjük, hogy egy újabb kezdeményezés sikerrel járna, s több, mint 130 év után Mészáros Lázár hazatérhetne.

Solymos Ede

A Bajai Honpolgár szeretne méltón megemlékezni az 1848/49-es forradalom és szabadságharc ünnepéről. Felkértük dr. Solymos Edét, Mészáros Lázár hamvai hazahozatalának szorgalmazóját, hogy írja meg az eddig végzett munka történetét, Schmidt Antal pedig a Nemzeti dal megzenesítéséről kért nyilatkozatot a komponistától, Tolcsvay Lászlótól.

R SZABADSÁG!

A NEMZETI DAL MEGZENÉSÍTÉSE

Tavaly nyáron egy nemzetközi fesztiválon csendült fel, hosszú évek után újra nagyközönség előtt a Nemzeti dal. A bevezető akkordok után az addig lazán heverésző nézősereg felállt, és együtt énekelte a dalt Tolcsvayékkal. Miként tették azt minden korábbi alkalommal, amikor elhangzott. Hiszen sokáig csak koncertről koncertre terjedhetett, később pedig csak kazettáról kazettára, jóideig nem játszottja senki. Hogy miért került csak 8 évvel megkomponálása után először hanglemeze, azt Tolcsvay László így idézi fel:

A Nemzeti dalt 1973 tavaszán zenésített meg, amikor a hajdani Tolcsvay együttest, a "Tolcsvayék és a trió"-t, felkérték, hogy Petőfi versekre zenét írjon. Ez Petőfi születésének 150. évfordulóján történt, amikor a "Petőfi 73" c. filmben szereplünk is. Nos, ekkor gondoltam egy természet, és mondtam, hogy én ezt a verset fogom megzenésíteni. Az ORI-ban történt a meghallgatás, és hát elképedt arcokat látnunk, velem pedig azt közölték a megrendelők, hogy ve-

gyem tudomásul, ez az eddigi legrosszabb szerzeményem, és én annál sokkal letehetősebb vagyok, hogy ilyen félig sikerült dalokat csináljak. A konkrét ígéretük, hogy tudniillik felveszik lemeze a verseket, természetesen nem lett semmi. Mi pedig elkezdtük játszani őket a klubokban, akkor éppen a Vár-klubban és a Kertészeti Egyetemen játszottunk, és örületes sikere volt a daloknak. 1973 tavaszán bizony komoly rendőri késztültség volt arra, hogy a Mátyás templom és az egyetemi kollégium körül gyülekező gyerekeket összefogdoskák, úgyhogy külön demonstrációkat számított az, hogy mi játszottuk a Nemzeti Dalt. Ha most visszagondolok, persze ha nem is konkrétan ezzel a dallal kapcsolatban, de munkánk elő rengeteg akadályt gördítettek, noha addig sem volt valami rözsis a helyzetről, de ezután kifejezetten rossz kezdett lenni, mert semmiféle lemezfelvételt, vagy rádiófelvételt nem készült ezzel az együttesrel. Mi mégis örültünk ennek a helyzetnek, mert a klubba mind többen jöttek, és komolyabb, nagyobb tábora lett a zenekarnak. Természetesen játszottuk a Nemzeti dalt akkor is, amikor megalkult nyáron a KITT-együt (Koncz, Ilkés, Tolcsvayék és a trió), és bődületes sikere volt mindenképpen, mert mindenütt ugyanazt jelentette, és amit én nem annyira saját személyemnek tudok be. Hanem inkább Petőfiné: ő volt a zsenialis és nem én.

Azután, hogy 1973-ben felbomlott a zenekar, a Tolcsvayék és a trió, ezt a dalt mi, a "Ponográf" már nem játszottuk, 1973-tól 1981-ig így nem játszottja senki. Aki csak tehetett, felvette utolsó koncertjeink egyikén kazettára, és így terjedt el. Baráti társaságokban énekeltek és nagyon büszke voltam arra, hogy meghallottam a Szabad Európa rádióban egy ilyen zugfelvételt. Tulajdonképpen így aztán szép lassan elkezdett a dal saját maga élni.

Amikor "A koncert"-film készült, 1981-ben, még úgy bennem volt a leállítás, hogy én nem is akarom eljátszani, és csak a többiek unszolására vetünk be a műsorba. Hát ott a koncerten aztán kitört a forradalom. Elmondhatatlanul jó érzés a színpadon egy ilyen dalnak a birtokában lenni. Ezek után persze megint feljűlt a háború a Magyar Hanglezmergő Vállalattal, hogy felkerül-e a koncertlemeze a Nemzeti dal, vagy sem. Egészen az utolsó pillanatig tartott a herce-hurca. Hivatkoztak arra, hogy hosszú lesz a lemez-oldal, hogy nem túl jó a felvétel, meg mindenre, míg végül előbújt az az, hogy a Nemzeti dalt 1981-ben nem lehet ilyen példányszámban megjeleníteni. Nemeskürty István stúdióvezető személyes

közbenjárására végül is felkértük a lemeze, de annyira az utolsó pillanathban, hogy a grafikus a lemezborítón el is rontotta a címet. Mivel az előtte lévő számot a Tolcsvay-Bródy páros szerezte, így hát ezután is azt szedte ki kis letaszott beűvel, hogy Tolcsvay L.—Bródy J.: Nemzeti dal. Jellemző erre a korszakra, hogy ez a lemezgyári hajcihő végül is oda vezetett, hogy egy ilyen otromba hibálva demonstrálunk ezt az állapotot. Aztán kénytelen volt a lemezgyár betelenni egy kis cedulát, hogy természetesen mi tudjuk, hogy Petőfi írta a "Talpra magyart"-t, közben, mint tudjuk, a vers címe nem "Talpra magyar", hanem "Nemzeti dal", de hát ez figyelmüket messze elkerülte. Így végül is 1981-ben rehabilitálták a dalt, de változatlanul nem játszottuk, miután a zenekar továbbra sem létezett. Ezután már csak egy-két alkalommal énekeltem el, akkor, ha közel volt a március 15-e, vagy olyan hangulatú volt a fellépés.

A 80-as évek közepén viszont felkérték arra, hogy egy márciusi ünneepség teljes zenéjét csináljam meg. Minden oldalról, mindenféle nyomás érkezett, hogy nekem ezt el kell vállalnom.

Hát természetesen nem vállaltam el, mert én nem értemet egyet a KISZ-nek Forradalmi Ifjúsági Napok fedőnévű elkendőzésével. Amikor aztán elkezdtek alkudozni, akkor aztán kiderült, hogy nem is én kellet, hanem a Nemzeti dal játszás joga. Én ekkor igyekeztem kipróbálni, hogy van-e olyan erős ez a dal, mint maga a vers, hogy megél-e a saját lábán, megengedtem, hogy vegyék be a műsorba, és hogy eljátszák. Varga Miklós énekelte, de a lemezfelvételre nem hívtuk el, távolítottuk a dologtól. Azt hiszem, hogy egy versszakot ki is hagytak belőle. Nem tudom, hogy a zenei rendező milyen apropóból és milyen megfontolásból engedte meg magának azt a luxust, hogy egy ilyen verset, ilyen dal felbíráljon, de hát úgy látszik, hogy ő egy ilyen "biztoságosdiba" beleszokott ember...

Őrülök, hogy mindezeket a megpróbáltatásokat túlélte a Nemzeti dal és most, hogy újra birtokunkban van, remélem, sikerül hamarosan megjeleníteni újra, eredeti előadásban, kazettán is, lemezen is.

Arról nem tudok mit mondani, hogy mitől jut az ember eszébe egy ilyen dalt megzenésíteni. De úgy gondolom, hogy ez nagyon fontos pillanata volt annak az egész időszaknak, amit beat-korszaknak és beat-mozgalomnak neveztek Magyarországon.

Nagyon örülök, hogy egy dal már bizonyosan túl fog élni engem.

A
BAJA-DESIGN
Kárpitosipari Rt.
(BLÉVISZ-ből alakult)
bajai
és
nemesnádudvari
kárpos üzemébe
felvesz:

- kárpos szakmunkást
 - betanított munkást
 - varrónót
 - betanított varrónót
- továbbá kárpos favazak,
rugók kötözéséhez:
- férfi betanított munkást.

Munkabér: képzettségtől függően
35-70 Ft/óra.

Jelentkezni lehet: a munkaügyi vezetőnél.

Cím: Baja, Nagy István u. 35.

Telefon: 11-622

Bajai 51. sz. Raktáruháza (Rudnay Gyula u. 25/a.)
és

52. sz. Szaküzlete (Fáy András u. 1. sz.)

1990. évben is a vas-műszaki cikkek széles
választékával várja tisztelt vásárlóit.

Valamennyi tartós fogyasztási cikk személyi
kölcsonre.

10 %-os előleg befizetése mellett megvásárolható.

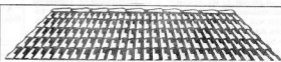
Ügyintézés helyben.

- udvarias kiszolgálás
- szaktanácsadás
- házhoz szállítás

A
BÁCSKER

TAVASZI AJÁNLATA

- *DUNA divatáru*
olcsó férfi ingkabát, KAPPA póló
- *Lakástextil bolt*
abroszok, konyharuhák, törülközők
- *GABI Kisáruház*
pólók nagy választékban
- *Diszkont üzlet*
olcsó faltól - falig szőnyeg 4 m-es
- *Bácska Áruház*
hazai és import vetőmagok

**EGY FEDÉL ALATT
A BIZTONSÁGGAL**

A legjobb lakótárs. Otthon van mindig,
de sose zavar. Sőt.

Ha kell, segít. Gondoskodik.
HUNGÁRIA OTTHON Biztosítás

A HUNGÁRIA OTTHON Biztosítás az új értéken való
biztosítás lehetőségét kínálja partnereinek.
Egyedi igények szerint köthető. Ön választhat,
hogy milyen értékű biztosítási védelmet kíván.
Természetesen az alulbiztosítás elkerülésére is
tanácsot adunk.

MINDEN ESETRE: HUNGÁRIA OTTHON BIZTOSÍTÁS

GONDOSKODUNK, TEHÁT VAGYUNK.

HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ RT

RÁGALMAZÁS? HITELRONTÁS? SAJTÓETIKAI VÉTSÉG?

Fel vagyok jeleltve — figyelmeztetnek városrészre jóakarató ismerőscim. Mégpedig a Pécsi Rádióban február 22-i reggeli elhangzott tudósításon, mely a városvédő egyesület közgyűléséről szólt.

Mit is mondtam? Így a felháborodást keltő részlet: Az egyesület viszonya nem volt fehéltlen a városi tanáccsal sem, amint ezt Éber András építészmérnök, a nemrég lemondott élnök szeliden megfogalmazta. Mint mondta, kezdeményezések már a tanácscha közösen elakadtak.

Barna György tanácselnök helyettes az együttműködés szükségességét hangsúlyozta, és példázattal elmondta, hogy előjött az összejövetelre, jóllehet senki sem hívta meg. — De, igen! — állították a szervezők. Erre egy olyan jelenet következett, melyre talán még az émeletesebb korú hallgatók is emlékeznek a Pál utcai fiúkból. Ott ugyanis Kolnay Pál élnök szilárdan kötötte az éb a karóhoz, hogy igenis, ő becsülettel rágta a gittet, Barabás tag viszont konokul tagadta a rágás tényének fennforgását.

Nos, a közgyűlés is rágta még egy ideig a gittet. Közben szóba került, hogy a Bajai Honpolgár című független, város- és környezetvédő lap kiadásának nincs értelme, a városi tanács lapjának viszont van. — Kétségtelen — vélte Milánov Dániel környezetvédő, hiszen a Bajai Honpolgár minden számát szétkapkodták az olvasók, a városi lap sokmátsányi remittendájából pedig még sokáig lehet újságpapírt csinálni.

Eddig az idézet. Döntsek el az olvasók, hogy ártottam-e valakinek. És ha igen, kinek? Talán az egyesületnek, vagy Kolnaynak, Barabásnak a Pál utcai fiúkból? Netán a városi újságnak? En úgy gondolom, hogy hivatásom szabályai szerint tudósítottam; az igazat mondtam el a közgyűlésen elhangzottokról.

Gál Zoltán

Van, aki elfelejt fizetni

SPORTHORGÁSZ HÍREK

Az egyesület március 5-én tartja azon következő vezetőségi ülését. Ennek napirendjére az ideki költségvetés megírtyálása és jóváhagyása szerepel.

A horgászati lehetőségekkel kapcsolatban az egyesület vezetőkivel, hogy a közeljövőben kedvező változás lesz a Gemenci Tájvédelmi Körzet horgászati rendjében.

Február közepéig a tagságnak több, mint fele megújította a tagságát, és kiválította területi engedélyt. A Kék-tó iránt változatlanul nagy az érdeklődés. A környező egyesületekből többen kettős tagságot is vállalnak, hogy területi jegyet kapjanak a Kék-tóra.

Az egyesület vezetőknek nagyszabású terve van a Kék-tó környékével. A horgászaturizmus bázisává lehetne kifejlesztetni, a Duna közelsége nagy lehetőségeket rejt magában.

A volt szovjet löszteraktári területét meg szeretné vásárolni az egyesület, ezért az Országos Fejlesztési Intézetbe fordult, ahol a kérelmet előjegyezték.

A Kék-tó területe a bajai Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. Néhány hete levélben kereste meg az egyesület a vízügyi igazgatóságot, hogy a kezelői jogot szeretné megvásárolni, ha a mintegy 17 hektár területért elfogadható árat

jelöl meg az igazgatóság. Reméli az egyesület, hogy a vízügyi igazgatóság az ár kialakításánál nyomatékkal veszi figyelembe azt a körülményt, hogy az 1968-as földrendezésnél a Petőfi-sziget bejárásánál lévő horgászegyesületi területet saját nevére teleköttyeztetve, majd 1969-től az ottani telep megszűnéséig bérleti díjat szedett az egyesületől (1980-ig). Ugyanis a régi telep a 40-es évek elejétől horgászegyesületi tulajdon volt, a földrendezésnél nem nézték a vízparti terület esetében, hogy kinek a tulajdona volt. A vízügyi érdeket volt az első. Most itt az alkalom, hogy a vízügyi igazgatóság az akkori eljárását az egyesülettel szemben kompenzálja.

Ezek a kérdések mind szerepelnek a vezetőségi soron következő ülésén.

Az elmúlt napokban Baja testvérvárosából, Waiblingenből hozott levelet a posta. Még a múlt évi kezdeményeztük az ottani horgászegyesülettel a kapcsolat felvételre. Erre jött most válasz. Elfogadták javaslatunkat, és meghívták a bajai horgászok képviselőit az ottani óvárosi ünnepségre, mely június 29. és július 1. között lesz. Megírták, hogy ezen az ünnepségen az ottani horgászoknak is lesz egy "sütsúra", melyben az

itaikon kívül speciális halételek cspástult, pontybol készült saslik is kaphatók lesznek. Az ünnepségen ottan horgászatra is meghívták a bajaiakat.

Egyesületünk várja a testvérvárosi egyesület felhívását, mely tudomásunk szerint - szervezi a waiblingeni látogatást.

A Bajai Honpolgár legutóbbi számában, a horgász-rovatban írtunk arról, hogy a Petőfi-szigeti csónakgarázsok teleköttyezésétől ha valaki nem jelenik meg az okirat aláírásánál, annak garázsa egyesületi tulajdonban marad, és az egyesület az építési költséget elszámolja, majd kifizeti. A garázstulajdonosok közül többen ki fogásolták az "ultimátum-szerződés" hangot. A többség számára ez valóban joggal, de van néhány olyan tagunk is, aki használja a garázst, de elfelejt fizetni.

Tájékoztattuk a garázstulajdonosokat, hogy aki nem tud megjelenni a jelzett időben az okirat aláírása végett, lehetősége van felkeresni dr. Csongor Csaba ügyvédet a 2. számú ügyvédi munkaközösségi irodában (Baja, Kosuth Lajos u.) a hivatalos idő alatt.

Dr. Sárközl István
elnök

Feladó:

Cím:

- Áras tájkoztatót
- Nedvességmérés
- Szaktanácsadást
- Megrendelőlapot
- Vállalkozói tevékenységek

AQUAPOL Kft.

TUKORA TAMÁS
falszárító kisiparos
6500 BAJA, Fáy u. 1. sz.

Az ország területén 19 kirendeltségünk áll rendelkezésre

Falszárítás bontás nélkül

AQUAPOL falszárító készülék, ami mindenféle építőipari beavatkozás nélkül kiszárítja lakása, épülete nedves falait ● Működéséhez a föld mágneses energiáját használja fel ● A szárítás ideje alatt nem kell kiköltöznie lakásából ● A készülék ára csak a fűtési költségek megtakarításából 2 év alatt megtérül ● A lakókörnyezetet egészségesé változtatja, penészgombákat leszártja, dohánzgot megszünteti ● Országos szervizhálózat, 3500 referenci Magyarországon és Ausztriában ● Osztrák licenc alapján készült, mágneses falszárítás ma csúcstechnológia a világon ● 20 év működési garancia ● Ma ismert mindenféle falszigetelési eljárásnál olcsóbb!

